

ROMÂNUL

REDACȚIA
ȘI ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi numărul 1.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație
și se taxază după tariful
MANUSCRIPTELE NU SE
ÎNAPĂCAZĂ.

Când va fi pace.

Când vom avea pacea, acesta e strigătul pe care îl scoate azi fiecare. Căci deși timpul trece și bubuitul tunurilor nu se mai aude decât în mari depărtări și din ce în ce mai slab, totuși pace nu avem.

O mișcare profundă a răscolită sufletele tuturor; omenirea e agitată de nenumărate probleme ce i s'au pus de război și fiecare visează o nouă societate a cărei formă plutește încă în vânt.

Tratatele de pace care s'au încheiat sau sunt pe cale a se încheia, au nemulțumit toate națiunile și cea mai bună dovadă sunt numeroasele incidente ce se ivesc, ca mici puncte de foc ale unui mare incendiu, care numai cu greu se potolește.

Omenirea e obosită de acest lung război și ca după un vis rău, oamenii așteaptă ceva dela acela care să vină și să cristalizeze ideea vagă ce-i frământă pe toți.

Munca se reia cu greu. Clasele sociale formulează revindcări pe care clasele dominante se decid numai cu greutate a le realiza. De aci rezistența tradusă prin greve și tot soiul de nemulțumiri. Totuși vei auzi la fiecare răspântie răsunând cuvântul „democrație” și cei care până mai eri, afectau dispreț pentru clasele sociale muncitoare și producătoare, azi caută a se pune în fruntea lor pentru a le conduce pe calea „democrației”.

Democrația e un cuvânt la modă, un panaceu cu care vor să se împodobească toți aceia care simt că le scapă terenul de sub picioare. Nesinceritatea apare din fapte iar vorbele oricât de adânc meșteșugite ar fi, nu mai pot atrage în mreaja lor pe cei mulți, căci s'a întors azi vorba voevodului, mulți dar... nu mai sunt proști.

Deosebirea aceasta de concepții s'a accentuat în întreaga Europă și după cum am mai avut prilejul să arătăm, s'a evidențiat în principiile care au condus pe membrii conferinței dela Paris.

Din cauza conflictului de idei, avem toate relele de care suferim astăzi. Muncă puțină, producție puțină, suferință multă. E curios încă un alt fenomen economic: se produce puțin dar fiecare vrea să câștige mult și pe deasupra tuturor s'a format o nouă clasă socială de îmbogățiți ai războiului, ca speculanți ai mizeriei omenirii care întrețin prin toate mijloacele sisteme nenorocite.

În asemenea condițiuni pacea va veni foarte târziu. Sub nici un motiv însă nu ne putem reîntoarce la stările dinainte de război, ori câte eforturi s'ar face și oricât de aspre ar fi în toate țările cenzura și starea de asediu.

În ce ne privește, pacea nu o vom câștiga decât atunci când vom avea o bună și cinstită organizație administrativă, când raporturi juste se vor realiza între clasele sociale, când vor înceta tot soiul de spolițiuni și traficuri clandestine, când exemplul de muncă va porni de sus; când vom înceta a fi desbinați pe chestiuni de politică în interes personal; când vom restabili tot ceea ce a distrus războiului, atunci numai vor începe a se vindeca rănilor războiului și numai atunci vom avea pacea. Până atunci, eforturile de sinteză și generoase ale cătorva, vor rămâne puncte izolate în marele haos.

I. Mircea.

Situația din Budapesta.

— Criza alimentară. Comisia interaliată nu poate face nimic. Ce scriu ziarele. De ce au fost închiși membrii comisiei alimentare în masă. —

Populația din Budapesta, obișnuită îndeajuns cu lipsurile alimentare și celelalte mizerii ale vieții de toate zilele, după o scurtă viață mai omenească la care a ajutat-o prezența trupelor române, de câteva zile se află din nou în fața vechilor îngrijorări. Misiunea marilor puteri, care și-au rezervat dreptul și datorința să alimenteze capitala Ungariei, nu este în stare să satisfacă în mod mulțumitor nevoilor de tot felul, cari au trebuit să se ivească pe urma regimului maghiar.

Populația este complect lipsită de făină. În depozitele comisiei interaliată de alimentație micile vapoare dunărene abia debarcă atât material, cât este necesar minimumului de alimentație zilnică.

Despre importul de lemne și cărbuni, în actualele împrejurări, nici vorbă nu poate fi. Uzinele electrice abia sunt în stare să producă minimul de energie electrică suficient pentru iluminarea modestă a orașului și pentru funcționarea rezervoarelor de apă. La Budapesta apărea la 1 Octombrie 1919 de jurnale cotidiene, dar unul nu era, care să nu se ocupe la loc de frunte de mizeriile alimentare, care să nu tâlmăcească groaza generală a populației lipsită de lemne și cărbuni, acum, când frigul se apropie.

Noul guvern a aruncat în temnițe aproape pe toți funcționarii „asociației de alimentare” pe motiv că sunt evrei. Nouii funcționari ai acestei asociații, oameni fără experiență, dacă procură grâu, nu l pot vinde decât numai cu uriașa sumă de 8 coroane kgr. Ministrul de alimentație n'are făină, ministrul de finanțe n'are nici bani nici credit, ministrul de comunicație n'are nici un lucru, ministrul de război are o armată de ofițeri, dar n'are nici o influență asupra ei, ministrul instrucțiunii publice n'are nici profesori nici sale de învățământ.

În schimb apar zilnice proclamațiuni ale guvernului Friedrich, care se ține la putere, ca scaiul de oaie.

Antipatia muncitorilor față de guvern crește din zi. În ținuturile neocupate de armata română 70 de mii de familii muncitorești stau fără de lucru, fără pâine.

În loc de noi partide politice toată populația țării ungurești, cere pâine și — să i se dea de lucru.

Cum lucrează poliția.

Guvernul Friedrich cu tot controlul la care e supus de comisiunea interaliată continuă a aresta pe baza unor simple denunțuri anonime persoane, de cele mai multe ori, cari n'au avut nimic de-a face cu comunismul. Până acum numărul celor arestați la poliție și celelalte temnițe, aziluri și spitale prefăcute în carceri, — trece de opt mii.

S'a făcut propunerea, ca de-acum înainte arestările ce se fac, să se execute numai pe baza denunțurilor făcute personal. Această propunere fiind bună și justă, — n'a fost primită de guvernul Friedrich.

Partidul lui Lovász este încă slab, pentru a delătura pe Friedrich, dar numărul aderenților lui Lovász crește zilnic.

Perspectivă economică a Ungariei.

Baronul Iosif Szterényi fostul ministru de comerț al guvernului Tisza, a făcut unui ziar din Budapesta următoarele declarațiuni, în privința perspectivelor economice ale republicii maghiare:

Dintre toate statele beligerante, Ungaria și-a creat situațiunea cea mai dificilă. Încă nu ne sunt cunoscute condițiunile de pace, de cari va atârna tot viitorul nostru, dar umbra lor o simțim de pe-acuma. Ungaria teritorialicește se va mărgini la a treia parte din ceea ce fusese. Din populația de 19 milioane ce avea, îi mai rămâne probabil 9 milioane. Dintre toate statele învinse, Ungaria a fost mai ciopărită. Mai rău însă decât îmbucătățirea aceasta suntem atinși prin faptul, că ne-am pierdut întreagă industria lemnului, toate izvoarele de energie naturală, 60% din minele de fier și cărbuni, toate minele de sare, 50% din tânăra dar înfloritoare industrie. Afară de Budapesta și de alte două trei orașe din provincie, Ungariei nu i-au mai rămas instalațiuni industriale. Ce i-a rămas se află aproape complet distrus de sălbăticia comunismului.

Ungaria este condamnată prin forța împrejurărilor să devie din nou un stat pur agrar.

Aceasta e situația reală a Ungariei de azi.

Tr. N.

„Să evacuăm Budapesta”, spune d. Diamandy.

„Nu o putem evacua” declară aliații.

— Un interview al reprezentantului României la Budapesta. —

Reprezentantul României la Budapesta, d. ministru Diamandy, a acordat ziarului „Az Est” următorul interview pe care îl publică în No. dela 7. Oct. a. c.:

„Sir Clerk, membrul politic al consiliului suprem, care a stat în București timp de zece zile, a avut conștătuiri intime cu șefii politicii române, și a fost de mai multe ori în audiență la MM. LL.

Nu mă simt în drept a face declarațiuni despre activitatea lui Sir Clerk.

În ceea ce privește relațiunile politice dintre republica maghiară și regatul României, eu personal, precum și guvernul meu, nu avem altă dorință, decât aceea să trăim în cele mai bune relațiuni de vecinătate cu noul stat maghiar, acesta este interesul ambelor state, dar poate că în primul rând este interesul Ungariei.

Restabilirea echilibrului dvoastre economic nici nu mi-l pot închipui decât așa că vi-se vor pune la dispoziție materiile prime cari se produc în abundență în noile ținuturi românești ale Ardealului. Gândiți-vă doar la lipsa dvoastră și la abundența noastră în materie de lemnărie. Noi suntem gata a sprijini Ungaria întru toate, — dar aceastia are firește prețul său.

Totul depinde dela modul cum va înțelege Ungaria să satisfacă datorințelor și sarcinilor ce i-se vor impune, și mai presus de toate dela intențiunile sale viitoare de loialitate.

Ocupațiunea română la Budapesta, din

INFORMAȚII.

parte-mi. cred, că e cu atât mai bune cu cât va fiea mai de scurtă durată. Eu și acum sunt de principiul, că ar trebui să evacuem Budapesta cât mai în grabă, fiindcă toate experiențele războaielor au dovedit, că după primejdia a trecut, populațiunea țării învinse abia așteaptă retragerea armatelor învingătoare. Prelungirea rămânerii armatelor române în Ungaria, se datorește faptului, că ne-am însărcinat să desarmăm un dușman primejdios. Bela Kun ne-a atacat, noi l-am învins și desarmarea se face, pentru ca să ne asigurăm contra unei eventuale surprinderi în viitor. În acest scop nu numai că desarmăm dușmanul, dar facem totul, ca pe viitor fabricațiunea de munițiuni să fie aici imposibilă.

Noi știm că recunoștința țării sau orașului ocupat nu ține mult. Când am intrat în Budapesta, eram așteptați cu bucurie și în suflete, dar trebuind alimentată marea armată de ocupație, rechiziționările fiind antipatice, se face că poporului a îi început să pară prea lungă durata ocupațiunii noastre.

Accentuez, că dela început eram adevăratul unei ocupațiuni scurte, dar în jurul retragerii trupelor române s-au ivit mari greutăți.

Aliții ne avertisează, că noi nu putem evacua Ungaria, până ce aici nu se vor consolida împrejurările, ca să nu isbucnească un nou haos, care ar avea apoi influență hotărâtoare asupra Austriei.

Comandamentul trupelor din Transilvania, va îngădui libera circulație, dar numai atunci, când se va convinge, că acest lucru nu poate primejdui armata. Guvernul român este dispus să vină în ajutorul Ungariei cu toate produsele sale, dar numai în cazul, când se va fi convins, că noi am restabilit ordinea în Ungaria și că am retras trupele din țară prietenească.

Alimentația Budapestei este stingherită de multe împrejurări. Locuitorii din provincie nu vreau să alimenteze orașul, fiindcă nu sunt dumeriți asupra valutei. Acest fapt, ne dă și nouă mult de gândit. Dacă populația dela sate ar fi gata să furnizeze alimente capitalei, noi am fi gata să punem la dispoziția capitalei 20 de trenuri zilnice.

Dar greutatea cea mai mare de care se lovește toată lumea aici este că nu ai cu cine să tratezi despre acestea.

Eri mi-se plângea un general de al nostru, că în scurtul timp de 2 zile, la un portofoliu s'au perândat nu mai puțin decât cinci miniștri.

Despre sinceritatea intențiilor noastre aveți dovezi și prin aceea, că în internate, licee, școli normale și casarme, am deschis bucătării militare pentru elevi, unde în mod gratuit se distribuie mâncare gustoasă și suficientă. Este rândul maghiarilor să dea dovadă despre sentimente la fel cu ale noastre.

Noi ne vom îngriji să căpătați cărbuni și petrolul și tot ce avem noi din belșug.

Venind vorba de Ardeal, d. Diamandi a făcut următoarea declarație: Modul cum v'ați purtat dv. cu naționalitățile este pentru noi un exemplu extraordinar de important. Nu credeți, că și noi vom cădea în greșala d-voastră. Politica noastră țintește împretinirea cu minoritățile. Ardealul este al nostru, maghiarii de acolo sunt mici insule în marea românească, nu ne va fi deci greu să câștigăm prietenia maghiarilor noștri, pentru că — repet — noi nu ne vom purta cu ei după rețeta d-voastră din trecut.

Despre o autonomie a naționalităților nu poate fi vorba, dar noi vom urma principiul politice de înțelegere și sunt sigur, că nu se vor ivi plângeri.

— Un consorțiu englez tratează cu guvernul român acordarea unui împrumut de douăzeci de milioane de lire sterline pentru cumpărarea de mașini industriale din Anglia.

— O informație din numărul de ieri apărând greșit o reproducem din nou: Senatorii republicani americani au refuzat ratificarea tratatului de pace și cer modificarea lui.

— Corespondentul nostru din București ne telegrafiază că un comunicat oficial al guvernului spune că toate știrile prin care s'a răspândit șovonul că puterile aliate au decis să ia măsuri față de România, sunt absolut neadevărate, guvernul dându-le cea mai formală desmintire. Guvernul român întreține cu toate puterile aliate cele mai strânse relațiuni.

— Toată presa atât din capitală cât și din Ardeal se ocupă de chestiunea direcției C. F. din vechiul regat, cât și de director, care e atacat pentru modul în care a dezorganizat C. F.

Corespondentul nostru din București ne telegrafiază că d. Perieșanu actualul director va demisiona și în locul d-sale va fi numit inginerul Pretorian.

— Pretorul Div. I Inf., a condamnat următoarele persoane, pentru faptele urâte în dreptul fiecărui.

Kalei Istvan, din Török Szt. Miklós, cu 2000 lei amendă pentru că a călătorit fără permis de liberă circulație.

Prager Artur, din Budapesta cu 60 zile închisoare și 1000 lei amendă pentru că a călătorit fără permis de liberă circulație.

Bologa Jozsef, din Budapesta cu 60 zile închisoare și 1000 lei amendă pentru că a călătorit fără permis de liberă circulație.

Mihalijak Ioan, din comuna Chișineu cu 30 zile închisoare și 1000 lei amendă pentru răspândiri de știri false.

Crocea Ferencz, din Arad cu 1000 lei amendă pentru insultă adusă națiunii.

— Societatea română din Arad aranjază pentru astă seară la orele 9 o petrecere dansantă în sala cea mare a otelului „Crucea Albă”, cu concursul muzicii militare. Prețul de intrare e 10 coroane. Venitul curat e destinat pentru căminul studentesc, ce se va înființa în Arad.

Sunt invitate toate familiile române din Arad și județ și întreg corpul ofițeresc din garnizoana Aradului și împrejurime, a lua parte la această serbare. *Ținuta zilei.*

— Primim dela o distinsă arădană căreia îi aducem mulțumiri pentru interesul ce poartă chestiunilor obștești, un lung tablou de schimbarea numelor străzilor din Arad.

Regretăm că din lipsă de spațiu nu putem publica tabloul de nouile numiri pe care le propune această bună româncă. Tabloul l-am înainta prefecturii orașului.

— Radiograme din Varșovia anunță că generalul Brusiloff, care s'a întors de pe front la Moscova a fost grav rănit.

Până acum Brusiloff a fost ucis de douăzeci de ori cel puțin, a fost rănit tot de-atâtea ori, era cerșetor, fără picioare, fără mâni etc.

Comedia continuă și ea ne arată ce bază se poate pune pe știrile ce ne sosesc din Rusia.

— Acum câteva zile a apărut în ziarul local „Aradi Frisajság” un reportaj din Budapesta, în care se ocupa despre prințul Carol, comandantul regimentului de vânători de munte.

Nu cade în sarcina noastră de a denunța vigilenței autorităților militare pe cenzorul respectiv, dar nu vom să fim jigniți în sentimentele noastre prin complicitatea incompetenței domnului cenzor.

— Rapoarte sosite la ministerul de agricultură arată că recolta de porumb din anul acesta este mai mult decât excelentă.

»Izbânda» anunță:

Sârbii având nevoie să transporte pe Dunăre, prin Brăila—Constanța mari cantități de porumb pentru Anglia și Franța, s'a cerut asigurarea acestui transit.

Guvernul român a răspuns punând condițiuni sârbilor ca pe viitor să nu tulbure transporturile noastre prin Jugoslavia.

— După trei zile de desbateri Curtea Marțială din București a condamnat pe ziaristul Hester din Iași, proprietarul ziarului „Arena” la „5 ani reclusiune, cu circumstanțe atenuante pentru uneltiri împotriva statului și înțelegere cu dușmanul”.

Rog persoanele cari au cunoștință despre domiciliul sau soartea fraților mei Dr. Ioan Chirillă, avocat în Cluj și Claudiu Chirillă, fost administrator a domeniului D-lui Dr. A. Vaida în Alparét, să binevoiască a mă încunoștința. — Dr. V. Chirillă, Leitmeritz Bohemia. Ci 560—1

Numiri în administrația Aradului.

Cum am anunțat ieri, s'eu făcut numirile în cele patru comisii administrativă, financiară, justițiară și a teatului orașenesc.

Dăm azi numele membrilor numiți în aceste comisii:

Comisia administrativă: dr. Romul Veliciu, prefectul orașului, președinte; dr. Ioan Robu, primarul orașului, vicepreședinte. Membrii din oficiu: Iuliu Arsenovici, consilier și director de finanțe, Ilana, șeful oficiului edil de stat, Iosif Moldovan, revizor școlar, dr. Aurel Crișan, primprocuror, Carol Jegessy, primul juriscult al orașului, dr. Maurițiu Tisch, primmedicul orașului, Iosif Stoica referent la oficiul de dare al orașului, Béla Jóó substituit de președinte la sedria orfanală, C. Beju consilier agricol, Eugen Soos veterinar, Iuliu Vannay consilier și juriscult substituit. Membrii numiți: dr. Șt. Anghel primar substituit, dr. Virgil Bogdan avocat, George Ispravnic director regional al C. F. R., dr. Ladislau Issekutz medic, Béla Parecz avocat, George Popovici șef conducător al băncii „Victoria”, dr. Francisc Reisinger avocat, Emil Tabacovics arhitect.

În comisia financiară al cărei număr a fost redus la 20, sunt numiți: Andreiu Zubor consilier economic, președinte; membrii: Iuliu Arsenovici, consilier și director de finanțe, dr. Ludovic Baros șeful firmei Andrényl, Ludovic Bolgar secretarul camerei industriale, Aurel Calmeceanu, princontabil diecezan, dr. Carol Jegessy, primjuriscult orașenesc, Rudolf Faragó, Béla Hechs, Alexandru Heinrich, Géza Ring, Sebastian Raicu și Ferdinand Weisenburger directori de bancă, Ilie Pap și Mihai Popoviciu funcționari de bancă, Ludovic Kneffel și Iuliu Maresch comercianți, Cornel Lazar directorul tipografiei și Librăriei Diecezane, Demetriu Muscan primcaser diecezan, baronul Adolf Neumann fabricant, Ludovic Stegerwald fabricant de mobile și Iosif Winkler proprietar de vie.

În comisia justiției: Dr. Ioan Robu, primar, președinte; dr. Carol Jegessy primjuriscultul orașului, referent. Membrii: dr. Virgil Bogdan, dr. Alexa Boțoc, dr. Iuliu Borncas, dr. Ioan Köpf, dr. Alexandru Nagy, Vasile Popa, dr. Armiu Somló, dr. Alexandru Stoinescu, dr. Maurițiu Steinhardt, dr. Eugen Sugár, Petru Trușia, dr. Alexandru Tagányi, dr. George Tabakovits, dr. Liviu Tamașdan și dr. Geza Velosov avocați.

În comisia Teatrului orașenesc în care numărul membrilor a fost redus dela 23 la 12: dr. R. Veliciu prefectul orașului, președinte; dr. I. Robu primar, președinte substituit. Membrii: dr. Ștefan Anghel, primar substituit, Iuliu Arsenovici director de finanțe, dr. Sever Barbură jude, dr. Cornel Iancu avocat, Vichentie Kovács consilier cultural, Nicolae Mihulin director gimnazial, Iosif Moldovan revizor școlar, dr. Wilhelm Mandl avocat, dr. Maurițiu Tisch primmedicul orașului, Ludovic Szántay arhitect, Ferdinand Weisenburger director de bancă, Tiberiu Zina primsecretar al camerei industriale și comerciale.

Prefectul orașului va convoca zilele apropiate pe membrii din oficiu, cari încă n'au depus jurământul și pe membrii noui numiți pentru depunerea jurământului de fideitate.

Colecta pentru biserica Mărășești.

Colecta dlui Traian Terebențiu		
din Gașa	cor.	200.—
Dșoara Emilia Pascu	cor.	50.—
Suma din urmă	cor.	1686438
Total	cor.	1711438

Politica

— Circulară către prefecti. Abuzul cu automobile. Greutăți interne. O declarație a dlui T. Ionescu. —

D. general Văitoianu președintele consiliului de miniștri și ministru de interne a trimis o circulară prefectilor de județe cerând ca organele administrative să păstreze cea mai strictă neutralitate în campania electorală.

O a doua circulară interzice folosirea automobilelor județelor de către bărbați politici, ceea ce constituie o dovadă că aceștia confundau vehiculele statului cu caleștile lor.

Oferindu-li-se socialiștilor locuri în parlament de către guvern, aceștia au refuzat oferta și ca o protestare au decis a se abține de la alegeri.

Ceeace îngreunează situația politică în București e faptul că toate partidele politice afară de liberali, conservatori-progresiști și grupul naționalist al dlui Iorga nu vor participa la alegeri. Se înțelege de la sine că abținerea, care-și are la bază intrigile ei — din punct de vedere practic al intereselor generale nu poate avea rezultate bune.

Intrebat de „Izbânda“ d. Take Ionescu declară că domnia sa nu a refuzat orice concurs unei formațiuni Maniu și după ce examinează cele două faze ale acestei formațiuni spune:

Cred însă a ști că dnul Maniu avea de gând ca reluând tratările cu Alioși, să le aducă astfel încât să nu se ajungă la o soluție înainte de alegeri. Pentru atingerea unui astfel de scop, am fost întrebat, nu în prezența Regelui, ci în după prânzul zilei de Joi, de către un amic al dlui Maniu, dacă în nevoie voi da micul meu ajutor. Am răspuns firește că da, căci lealitatea mi impune să nu fac nimic care să împiedice sacrificiul d-lui Maniu de accepta guvernul să nu fie și mai mare.

Nu poate fi om cu minte sănătoasă care să vadă în acestea vre-o schimbare a mea în ceea ce privește vederile mele în politica externă. Dealtfel, în timpul crizei externe, am spus că este datoria guvernului să conducă politica, și că rândul opoziției nu începe decât atunci când încetează rolul guvernului. Am spus numai că d. Brătianu a greșit dela început până la sfârșit și că-mi rezerv să dovedesc cu clocvența rezultatelor greșala inițială și continuă a politicii dlui Brătianu. De altfel am prea multă experiență a lucrurilor și a oamenilor ca să nu știu că din partea dlui Ion Brătianu, totuși a fost, este și va fi o simplă chestie de vanitate personală și de interes de clică, care se rezumă într'un cuvânt: România este proprietatea privată a dlui Ion Brătianu și cine, în afară ori înăuntru, nu crede în geniul dlui Ion Brătianu este un dușman al României.

Organizarea teatrului din Cluj.

Într'o convorbire pe care un redactor dela „Gazeta Transilvaniei“ a avut-o cu d. Tiberiu Brediceanu, dsa a spus următoarele despre organizarea teatrului din Cluj:

Se vor organiza două trupe: una de dramă și comedie sub conducerea dlui Z. Bârsan, societătar al Teatrului Național din București și una de operă și operetă sub conducerea dlui E. Pavel.

În același timp d. Popovici Beyreuth din București și măestru G. Dima care au sosit Vineri la Cluj, vor conferi cu d. Brediceanu asupra organizării Conservatorului de muzică și artă dramatică din Cluj

Reprezentările teatrele vor începe peste două luni iar cele de operă peste patru—cinci luni. Se va forma și o orchestră din 56 persoane. Consiliul Dirigent a pus la dispoziție noii instituțiuni suma de 4 milioane.

Parastas pentru regele Carol.

Eri împlinindu-se trei ani dela moartea regelui Carol s'a oficiat un parastas la Curtea de Argeș, unde se află îngropați regele Carol și regina Elisabeta. Parastasul s'a oficiat în prezența regelui Ferdinand și a familiei regale. Erau de față toți miniștrii, înalții demnitari ai statului și un numeros public.

Azi Sâmbătă se va oficia și în Arad un parastas pentru regele Carol în ambele biserici românești: în biserica greco-catolică la orele 10 și jumătate, iar în catedrala greco-ortodoxă la orele 11, fiind reprezentate toate autoritățile civile și militare.

Concertul în folosul invalizilor.

Joi seara în Palatul Cultural din localitate a avut loc concertul anunțat în folosul invalizilor de războiu cu concursul desinteresat al baritonului L. Nicorescu, a violonistei d-ra Magda Weil și a basului I. Răcz, sub patronajul dlui general Obogeanu comandantul div. 1. inf.

În afară de ofițeri care se aflau în număr mare, s'a remarcat absența unui public dela care se aștepta cel mai larg concurs, dat fiind scopul filantropic al concertului.

Dra Weil cu o simpatică înfățișare execută cu multă atenție și grijă bucăți de Kreissler, reușind să realizeze o bună execuție la care instrumentul a răspuns conștiincios însă cu slabe accente de însuflețire pe alocuri. În schimb însă, în partea a doua a concertului, arcușul d-lui Weil începe să se înviorizeze de o vibrantă viață sufletească relevând un suflet artistic dela care se speră mult.

D. Laurian Nicorescu, bariton și-a desfășurat vocea în toată plenitudinea în La Mia Bandiera. La sfârșit dsa a cântat compoziții naționale din repertoriul lui Brediceanu.

Dela primele accente ale basului Imre Racz am simțit prezența unui cântăreț de carieră. Dsa are frazarea inteligentă și plină de însuflețire, dicțiunea clară, o voce profundă și egală.

Aplauzele însuflețite ale publicului au răsplătit deopotrivă pe artiști. Să sperăm că pe viitor publicul arădan nu va căuta să evite emoțiile artistice și va părăsi o indiferență așa de solidară. V. C.

Cu motocicletă.

Primim la redacție o înștiințare din partea de curândului înființat *Biroul Presei Române* prin care anunță ziare, oameni politici, comercianți, industriași, agricultori, bănci, bancheri etc., în sfârșit toată suflarea românească că „Biroul“ le va transmite ziua-noaptea, pe vreme bună ori rea, toate știrile ce-i interesează.

Printre rândurile apelului-reclamă ce ni s'a trimis aleargă mereu o... motocicletă pe care va călători transmitătorul știrilor. Parcă vedem motocicletă cutreerând întreg Ardealul și aducându-ne tot felul de știri, căci ce nu se poate face cu o motocicletă?

Semnează Iosif R. Petreanu veche cunoștință și Achille (!) Șaraga la fel. Pe cine vor să inducă în eroare acești domi, cu motocicletă lor cu tot? C. Chiril.

Cărți și reviste.

Am primit la redacție:

— *Ideea Europeană* Nr. 16 cu următorul număr: Amurgul Suveranității de C. Radulescu Motru; Ardealul ne bo cotează; Colaborare culturală româno-evree; O minune mondială a femeii; În ciuda submarinelor; Inseamnări etc. Prețul 50 bani.

Relațiile sârbo-române.

Despre relațiile sârbo-române, „Universul“ publică următoarea informație:

»Din sursă bine informată se anunță că între guvernul român și cel sârb se urmează tratative în vederea unui aranjament amical a tuturor neînțelegerilor locale, cari au dat prilej la diferite comentarii în opinia publică a ambelor regate.

Pentru înlăturarea acestor neînțelegeri se depun mari silințe din partea unei misiuni aliate, atât la București cât și la Belgrad.

Un congres economic la București.

Între 21 și 24 Octombrie se va ține la București un congres economic, convocat de Ministerul industriei și comerțului.

Congresistii vor sosi în București la 21 Oct. și vor fi primiți în gara de Nord de membrii organizatori.

Congresul va lucra în ședință plenară și în secțiuni și obiectele și chestiunile puse la ordinea zilei sunt următoarele:

Problemele economiei naționale ale României Mari. Organizarea unui bălcu internațional în România. Reorganizarea camerilor de comerț și industrie. Asigurările private. Producția industrială în România Mare și regimul vamal viitor. Contractul de muncă în industrie și comerț.

Legătura dintre băncile vechiul regat și teritoriile alipite etc.

Și-au anunțat conferințe dnii dr. A. Frâncu (Cluj), inginer E. Vidrighin, E. Lendvai (Timișoara), W. Paul (Brașov), Tibor Zima și A. Schmidt (Arad) și C. A. Jahoda (Cluj).

TELEGRAME.

Pacea Ungariei.

Paris 10 — Guvernul ungar se pregătește să trimită delegați la conferința păcii, care ar avea plenipotența de a semna chiar tratatul de pace.

Ungariei i se vor lua teritoriile în care locuiesc diferite naționalități. Ea va avea forma unui dreptunghi de o lungime mijlocie de 400 km., o înălțime mijlocie de 250 km. suprafața totală fiind de 140 mii km. pătrați cu o populație aproximativ de 9 milioane locuitori.

Ungaria pierde 185 mii km. pătrați și zece milioane locuitori.

Repartizarea materialului rulant austro-ungar.

Lyon 10. Consiliul suprem s'a ocupat de chestiunea aprovizionării Ungariei și de repartizarea materialului rulant care se află în prezent în Ungaria între statele moștenitoare ale fostei monarhii.

Italia a ratificat pacea.

Lynn 10. — Regele Italiei a ratificat prin decret regal — prerogativă la care are dreptul — nu numai pacea cu Germania, ci și pacea cu Austria.

Hotărârea Angliei în chestiunea Fiumei.

Londra 10. Guvernul englez intenționează să clarifice chestiunea Fiumei. Prelungirea situației actuale guvernul englez o va considera ca o retragere a Italiei din alianță.

Ziarele italiene scriu că atitudinea engleză e datorită influenței americane și cred că în curând se va da o soluțiune Fiumei prin ocuparea orașului de trupe ale ligei națiunilor.

Impotriva colportorilor de știri.

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25.

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) acei cari, fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc. vor comunica, colporta, comenta în orice chip știri, fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, să aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de război.

— Abonații din fosta Ungarie cari trimit scrisori la administrație sunt rugați ca pe lângă numirea românească a localității să ne comunice — în paranteză — și pe cea unghurească.

ACADEMIA ROMÂNĂ DE CROITORIE.**Concurs.**

Academia Română de croitorie, având dorința a veni în ajutorul acelor tineri cari doresc a învăța croitoria civilă sau militară, deschide un concurs pentru 8 locuri de ucenici din care:

- 2 din Basarabia,
- 1 din jud. Arad și Cianad,
- 1 din jud. Bihor și împrejurimi,
- 1 din jud. Timiș,
- 1 din jud. Cojocna și împrejurimi.

Condițiunile de admitere sunt: să aibă vârsta de 13—14 ani trecuți, 4 clase primare, român, de religie greco-oriental sau greco-catolic, cererile se vor adresa

Academia Română de croitorie.
A 559—1 București, str. Sf. Dumitru No 10.

ANUNȚ.

Azi, Sâmbătă, în 11 Octombrie, la orele 5 după amiază se va deschide, în mod festiv,

CAFENEAA CENTRAL

renovată complet și mărită. Cu mari jertfe și după o muncă de luni de zile ne-a reușit să creăm un local de distracție, fără păreche în felul lui, atât în ce privește proporțiile cât și aranjamentul lui artistic. Cofetărie cu instalație electro motorică. Saloane de joc separate. Mâncări reci și calde.

În permanență înghețată, o bogată listă de bucate, pentru prânz și cină. În fiecare seară concertează orchestră de țigani, de primul rang.

În fiecare după amiază muzică de salon, Cvartet.

Cu deosebită stimă

Ke 519—1 ROSENFELD ȘI KURTÁK.

O moșie mai mică

de 16 jug. catastrale; arător și înaș și o casă cu supraedificate economice sunt de vândut în Hălmașiu la proprietarul Cornel Lazar, pro-topop. La 555—3

AVIZ.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că soțul meu de firmă: Leo Kohn s'a retras pe cale amicală din prăvălia mea, astfel conduc acum eu singur prăvălia mea de băcăni, de confecte și de coloniale din colțul străzii Zrinyi și a pieții Thököly sub numele meu propriu.

Mă rog de binevoitorul sprijin și pe viitor.

A 556

Eugen Marton.

PENTRU ZINCOGRAFIA INSTITUTULUI NOSTRU SE CAUTĂ

UN ELEV

INTELIGENT DIN PĂRINȚI BUNI.
SE PREFERĂ CARE CUNOAȘTE
ȘI LIMBA GERMÂNĂ.

TIPOGRAFIA CONCORDIA.

IN ATENȚIUNEA COMERCIANȚILOR DE VINURI ȘI PROPRIETARILOR DE VIU.

Magazin permanent de butoaie pentru vin, de toate măsurile.

IOSIF UNGĂR, COMERCIANT DE BUTOAIE. :: Str. VARJASSY L. No 39.

U 554—20

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN ARDEAL BĂNAT ȘI CRIȘANA

CONCORDIA

SOCIETATE PE ACȚIUNI.
ARAD STR. ZRINYI 1/a.
TELEFON No 570.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate: ca mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere. Primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți precum și tipărituri administrative și advocaționale, invitări de logodnă, cununie și p. petreceri. Anunțuri funerale se execută cu cea mai mare urgență.

Serviciu prompt. Prețuri moderate.

**SÂMBĂTĂ**

se deschide cafeneaua de nou și pedepplin transformată aranjată cu confortul modern :: ::

Caffè Restaurant Central

Permanent stau la dispoziția on. public cele mai gustoase mâncări reci și calde, beuturi de calitate escelentă bine grijite, bere proaspătă. Serviciu prompt și culant. Pentru familii și societăți localuri separate.

După amiază muzică simfonică de rangul prim, seara concertează muzică renumită țigănească.

A 558—1

P. T.

Cu onoare aducem la cunoștința onoratului public că

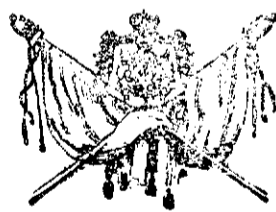
ATELIERUL NOSTRU DE ZINCOGRAFIE

Î-am deschis, având la conducere un specialist care și-a câștigat practica în cele mai renumite ateliere din străinătate. Astfel am ajuns în plăcuta situație de a putea executa prompt orice lucrare atingătoare de aceasta branșă pe lângă prețuri convenabile. Executăm clișee după desemnurile cele mai fine. Autotypie după fotografie. Foto Lito, etc. Comenzile se vor adresa:

TIPOGRAFIA „CONCORDIA”

soc. pe acții secția Zincografică

ARAD, str. Zrinyi nr. 1/a.

STEAGURI NAȚIONALE

se află de vânzare în diferite mărimi la:

LIBRĂRIA CONCORDIA

Arad, str. Francisc-Deak 33.

Comandele mai mari pentru plăși etc. se expediază prin curier.

— Revânzătorilor acordăm rabat. —

Li 293

Faceți publicațiunile DV. în cel mai răspândit ziar de dincoace de Carpați

„ROMANUL”

și atunci succesul este sigur!

Se pot insera cereri și oferte de servicii, închirieri, arândări, cumpărări și vânzări de mobile și imobile, anunțuri comerciale, anunțuri de căsătorie, etc. etc.!

Taxele se plătesc după tarif.

RECLAMA ESTE SUFLETUL COMERCULUI.